

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmma Totivs Theologiae S. Thomae Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Secvndæ Secvndæ Partis Volumen Secundum

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romae, 1619

Vtru[m] duo pr[a]edicta sint partes iustitiæ? 1

urn:nbn:de:hbz:466:1-38762

¶ Secundo, utrum transgressio sit speciale peccatum?

¶ Tertio, utrum omissio sit speciale peccatum?

¶ Quarto, de comparatione omissionis ad transgressionem.

ARTIC. I.

*Utrum declinare a malo, & facere bonum, sint partes iustitiæ?*421
Ps. 33. co.
7. Et Ps.
36. co. 29.

AD primum sic proceditur. Videtur, quod declinare a malo, & facere bonum, non sint partes iustitiæ. Ad quamlibet enim virtutem pertinet facere bonum opus, & malum vitare. Sed partes non excedunt totum. Ergo declinare a malo, & facere bonum, non debent poni partes iustitiæ, quæ est quædam virtus specialis.

Est Cas-
siodori su-
per istum
loc. Ps. 33

¶ 2 Præterea, * Super illud Psal. 33. Diuertere a malo, & fac bonum: dicit gloss. Illud vitat culpam, scilicet diuertere a malo: hoc meretur vitam, & palmam, scilicet facere bonum. Sed quælibet pars virtutis meretur palmam, & vitam. Ergo declinare a malo non est pars iustitiæ.

* c. 1. cir.
med t. 7.

¶ 3 Præterea, Quæcumque ita se habent, quod vnum includitur in alio, non distinguuntur ab invicem, sicut partes alicuius totius. Sed declinare a malo includitur in hoc, quod est facere bonum: nullus enim simul facit bonum, & malum. Ergo declinare a malo, & facere bonum, non sunt partes iustitiæ.

SED contra est, quod Aug. in lib. de correptione, & gratia ponit ad iustitiam legis pertinere, declinare a malo, & facere bonum.

RESPONDEO dicendum, quod si loquamur de bono & malo in communi, facere bonum, & vitare malum pertinent ad omnem virtutem: & secundum hoc non possunt poni partes iustitiæ, nisi fortè iustitia accipiat prout est omnis virtus. Quævis etiam iustitia hoc modo accepta respiciat quantum ad rationem boni specialem, prout scilicet est debitum in ordine ad legem diuinam, vel humanam. Sed iustitia secundum quod est specialis virtus, respicit bonum
sub

sub ratione debiti ad proximum. Et secundum hoc; ad iustitiam specialem pertinet facere bonum subtractione debiti, in comparatione ad proximum; & vitare malum oppositum, scilicet quod est nocivum proximo. Ad iustitiam verò generalem pertinet facere bonum debitum in ordine ad communitatem, & ad Deum; & vitare malum oppositum. Dicuntur autem hæc duo partes iustitiæ generalis vel specialis, quasi integrales: quia utrumque eorum requiritur ad perfectum actum iustitiæ.

Ad iustitiam enim pertinet æqualitatem constituere in his quæ sunt ad alterum, ut ex supra dictis patet*. Eiusdem autem est constituere aliquid, & constitutum conservare in his, quæ sunt ad alterum. Constituit autem aliquis æqualitatem iustitiæ, faciendo bonum, id est reddendo alteri quod ei debetur. Conservat autem æqualitatem iustitiæ iam constitutæ, declinando à malo, id est nullum nocivum proximo inferendo.

Ad primum ergo dicendum, quod bonum & malum hic accipiuntur sub quadam speciali ratione, per quam appropriantur iustitiæ. Ideò & hæc duo ponuntur partes iustitiæ secundum aliquam propriam rationem boni & mali: non autem alicuius alterius virtutis moralis: quia aliæ virtutes morales consistunt circa passiones, in quibus bonum facere, est venire ad medium, quod est declinare ab extremis quasi à malis. Et sic in idem redit quantum ad alias virtutes, facere bonum, & declinare a malo. Sed iustitia consistit circa operationes & res exteriores, in quibus aliud est facere æqualitatem, & aliud est factam non corrumpere.

Ad secundum dicendum, quod declinare à malo secundum quod ponitur pars iustitiæ, non importat negationem puram, quod est non facere malum: hoc enim non meretur palmam, sed solum vitat peccatum. Importat autem motum voluntatis rejudicantis malum: ut ipsum nomen declinationis ostendit. Et hoc

q 38 a. 2

hoc est meritorium, præcipue quando aliquis impugnatur ut malum faciat, & resistit.

Ad tertium dicendum, quod facere bonum est actus completius iustitiæ, & quasi pars principalis eius. Declinare autem a malo est actus imperfectior & secundaria pars eius. Et ideo est quasi pars materialis eius, sine qua non potest esse pars formalis completiua.

ARTIC. II.

Utrum transgressio sit speciale peccatum?

AD secundum sic proceditur. Videtur, quod transgressio non sit speciale peccatum. Nulla enim species ponitur in definitione generis. Sed transgressio ponitur in comuni definitione peccati. Dicit enim Ambr.* quod peccatum est transgressio legis diuine. Ergo transgressio non est species peccati.

¶ 2. Præterea, Nulla species excedit suum genus. Sed transgressio excedit peccatum: quia peccatum est dictum, vel factum, vel concupitum contra legem Dei, ut patet per Aug. 22. contra Faustum*. Transgressio etiam est contra naturam, vel consuetudinem. Ergo transgressio non est species peccati.

¶ 3. Præterea, Nulla species continet sub se omnes partes, in quas diuiditur genus. Sed peccatum transgressionis se extendit ad omnia vitia capitalia, & etiam ad peccata cordis, oris, & operis. Ergo transgressio non est speciale peccatum.

SED contra est, quod opponitur speciali virtuti, scilicet iustitiæ.

RESPONDEO dicendum, quod nomen transgressionis à corporalibus motibus ad actus morales deriuatum est. Dicitur autem aliquis secundum corporalem motum transgredi, ex eo quod graditur trans terminum sibi præfixum. Terminus autem præfigitur homini, ut ultra non transeat in moralibus, ut præceptum negatiuum. Et ideo transgressio proprie dicitur ex eo quod aliquis agit aliquid contra præceptum negatiuum. Quod quidem materia-

422
Inf. a 3.
ad 3. Et
ar. 4. ad
3.
li. de p. 2.
radiso, c.
2. parum
ante me-
d. n. to. 4.
lib. 22. c.
27. i. p. r.
cip. to. 6.